

Inspel på Tillväxtverkets behovsanalys inför nästa NRPP

Lokal Utveckling Sverige är Leaderföreningarnas intresseorganisation och samlar samtliga svenska Leaderområden, sk LAG.

För mer information om Lokal Utveckling Sverige och LEADER, besök gärna vår webb, www.lokalutvecklingsverige.se

1. Utifrån ert perspektiv, känner ni igen er i de utmaningar och behov som har identifierats i behovsanalysen?

Ja, i huvudsak känner vi igen oss i de utmaningar och behov som beskrivs i behovsanalysen. Särskilt relevanta är behovet av att stärka landsbygdens konkurrenskraft och landsbygdens producenter, skapa attraktiva och robusta samhällen samt hantera de geografiska skillnader som påverkar utvecklingsförutsättningarna i olika delar av landet.

Vi delar analysen att standardiserade utvecklingsmodeller ofta har begränsad träffsäkerhet och att utvecklingsinsatser behöver utgå från lokala och regionala förutsättningar. Detta ligger väl i linje med Leadermetoden, som bygger på lokalt ledd utveckling, sektorsövergripande samverkan och platsbaserade lösningar.

Vi känner också igen beskrivningen av att många landsbygds- och glesbygdsområden har begränsad administrativ och institutionell kapacitet. Här utgör LAG, LAG-styrelsen och Leaderkontoret en etablerad lokal utvecklingsinfrastruktur som bidrar med kompetens, samordning, nätverk och genomförandekraft. LEADER och Leadermetoden bidrar därmed till att stärka den organisatoriska förmågan hos såväl civilsamhälle som kommuner och andra lokala aktörer.

Vi välkomnar även att behovsanalysen lyfter robusthet, beredskap och resiliens som viktiga utvecklingsområden. Erfarenheter från arbetet med LEADER visar att starka lokala nätverk, lokalt företagande, föreningsliv och lokal livsmedelsproduktion är viktiga förutsättningar för samhällets motståndskraft och långsiktiga hållbarhet.

2. Finns det några utmaningar eller behov som ni anser saknas i behovsanalysen?

Vi anser att flera viktiga perspektiv behöver förstärkas i det fortsatta arbetet.

Lokal genomförandekapacitet, utvecklingsinfrastruktur och mandat

Behovsanalysen beskriver skillnader i administrativ kapacitet men underskattar betydelsen av de lokala utvecklingsstrukturer som redan finns etablerade. LEADER och Leadermetoden med sina Lokala Aktionsgrupper, LAG utgör en nationell infrastruktur för lokal mobilisering, innovation, samverkan och genomförande. De idag ca 750 förtroendevalda ledamöterna i de 40 LAG-styrelserna prioriterar projekt i enlighet med de lokala utvecklingsbehoven vilket sedan godkänns av *förvaltande* myndighet. Mandatet att fatta beslut ska ligga på LAG-styrelsen. LEADER är en unik och strategisk resurs för att omsätta EU, nationella och regionala mål till konkreta resultat.

Civilsamhällets roll

Civilsamhällets betydelse för utveckling, innovation, inkludering, social sammanhållning och beredskap behöver ges större utrymme. Föreningar och ideella organisationer fungerar ofta som möjliggörare för lokal utveckling och är centrala aktörer i arbetet med attraktiva och robusta samhällen. Betydelsen av människors engagemang ska inte underskattas, då utveckling drivs lokalt av engagerade personer som Hela Sverige ska leva påtalar i sitt inspel. LEADER har lång erfarenhet av att involvera civilsamhället i både prioritering och genomförande av utvecklingsinsatser.

Social innovation och lokalt entreprenörskap

Analysen fokuserar i stor utsträckning på teknisk innovation, forskning och större innovationsmiljöer. Vi efterlyser ett tydligare fokus på social innovation, nya samverkansformer och innovation som sker i små företag, mikroföretag, sociala företag, kulturverksamheter, besöksnäring, livsmedelsproduktion och lokala tjänster. För att skapa utveckling måste det finnas ett fokus på producenten, människan bakom entreprenörskapet. Många av de innovationer som bidrar till lokal utveckling handlar om nya lösningar på samhällsutmaningar snarare än teknikutveckling. Leadermetoden bidrar till att se helheten och ger därigenom levande landsbygder och samhällen.

Risk för centralisering

Behovsanalysen bör tydligare uppmärksamma risken att resurser, investeringar och beslut koncentreras till redan starka miljöer. Territoriell sammanhållning förutsätter att även mindre orter, landsbygder och skärgårdsområden ges möjlighet att ta del av utvecklingsmedel och innovationssatsningar.

Multifondslösningen inom ramen för NRPP är bra då utvecklingsbehov på landsbygden kan mötas med en bredare verktygslåda men för ett effektivt genomförande kan inte hanteringen av multifondslösningen centraliseras långt ifrån de invånare och utvecklingsbehov den är tänkt att stödja. För att säkerställa lokalt förankrade beslut bör LAG:s mandat förtydligas och förstärkas. Samordning och förenkling får inte leda till att beslutsfattandet flyttas längre bort från de platser där utvecklingen sker.

Långsiktighet och kontinuitet

Utvecklingskapacitet, samverkansstrukturer och lokala nätverk byggs upp över lång tid. Om finansiering, organisation eller uppdrag blir osäkra riskerar värdefull kompetens, lokalkännedom och förtroendekapital att gå förlorade. Behovsanalysen bör tydligare belysa värdet av långsiktiga strukturer för lokal utveckling.

Tillit, humankapital och lokal resiliens

Tillit mellan människor, organisationer och samhällssektorer är en grundläggande förutsättning för utveckling. Genom lokalt ledd utveckling byggs relationer, kunskap och engagemang som stärker både utvecklingskraft och motståndskraft. LEADER bidrar till att utveckla humankapital genom att ge människor, föreningar och företag erfarenhet av projektutveckling, samverkan och genomförande.

3. Finns det några utmaningar eller behov som ni anser bör tas bort?

Nej, vi anser inte att några av de identifierade utmaningarna eller behoven bör tas bort.

Däremot vill vi betona att flera av utmaningarna är nära sammankopplade och behöver mötas genom territoriella och tvärsektoriella arbetssätt. Nationella och regionala insatser behöver kompletteras med lokalt anpassade lösningar och ett starkt lokalt inflytande för att ge önskad effekt.

Vi vill också understryka att utvecklingsbehov inte enbart bör bedömas utifrån geografiskt avstånd till större städer. Landsbygdsområden i närheten av urbana centra möter betydande utmaningar kopplade till service, kompetensförsörjning, kapitaltillgång och utvecklingsmöjligheter. Insatser ska därför utgå från platserns faktiska förutsättningar och behov.

4. Hur ser ni att ni som organisation kan vara involverade i genomförandet av NRPP?

Lokal Utveckling Sverige kommer att spela en viktig roll i genomförandet av NRPP genom att fungera samordnande för de etablerade plattformar för lokalt ledd utveckling och samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle.

LEADER bidrar med:

- Lokal mobilisering och förankring av utvecklingsinsatser.
- Genomförandekapacitet i områden där administrativa och organisatoriska resurser är begränsade.

- Möjlighet att nå målgrupper som ofta har svårt att ta del av nationella och europeiska stöd, såsom mindre företag, föreningar och lokala initiativ.
- Stöd till innovation, entreprenörskap och kompetensutveckling utifrån lokala behov.
- Främjande av social innovation, inkludering och attraktiva livsmiljöer.
- Stärkande av lokal beredskap, resiliens, försörjningsförmåga och social sammanhållning genom starka nätverk och partnerskap.

LEADER är redan idag en etablerad struktur för platsbaserad utveckling i stora delar av landet. Vi ser därför att lokalt ledd utveckling behöver vara en tydlig del av genomförandet av NRPP. För att detta ska vara möjligt krävs långsiktiga förutsättningar och tillräckliga resurser för att upprätthålla den lokala utvecklingskapacitet, de nätverk och den kompetens som byggts upp över tid.

LEADER ska därmed ses inte enbart som ett stödprogram eller en metod, utan som en strategisk genomförandestruktur för territoriell sammanhållning, hållbar tillväxt och robust utveckling i hela landet.

Lokal Utveckling Sverige

Genom Christer Yrjas

Verksamhetsledare

Kontakt i ärendet:

Info@lokalutvecklingsverige.se

Intresseorganisation Lokal Utveckling Sverige enkätsvar är beslutat av styrelsen.